

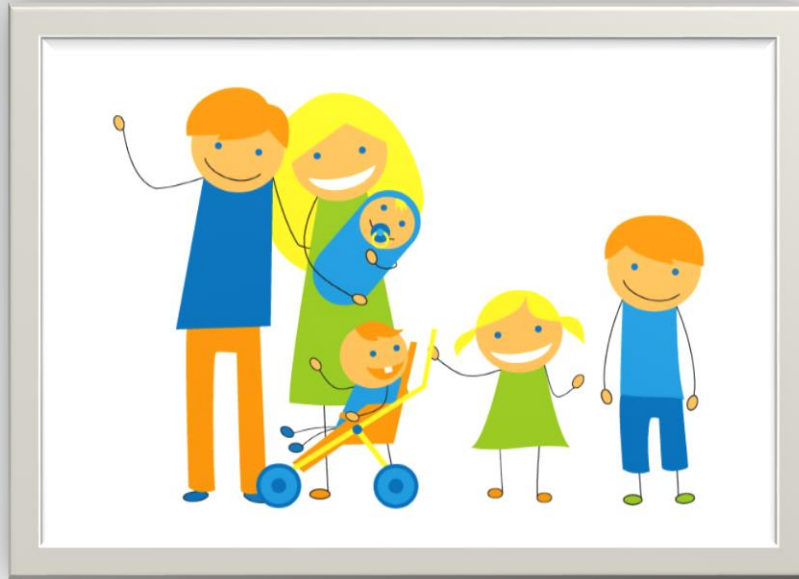

DOBRE PRAKTYKI

*W zakresie realizacji ustawy o
wspieraniu rodziny i systemie
pieczy zastępczej*

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej
Ul. Solidarności 1
16-200 Dąbrowa Białostocka
Tel. (85) 711 73 46

e-mail: opsdabrowa@mopsdb.nazwa.pl

Źródło: <http://www.mgopsjarocin.pl/wp-content/uploads/2017/07/Rodzina-500-rodzina.jpg>

„ Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku. Nie ma dzieci- są ludzie.”

Janusz Korczak

PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ

- *Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r.*
- *Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.*
- *Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.*

ORGANIZACJA SYSTEMU WSPARCIA RODZINY

- Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.
- Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji i pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą z dnia Ustawa wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dn. 9 czerwca 2011r. (tekst jednolity Dz. U. z 2019r. poz. 1111 z późn. zm.) spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują m.in., we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, Policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, placówkami instytucjonalnymi pieczy zastępczej.
- Zadania z zakresu wspierania rodziny (obowiązek samorządu gminnego) i systemu pieczy zastępczej (obowiązek samorządu powiatowego) są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

PODMIOTOWOŚĆ DZIECKA I RODZINY

Dziecko ma prawo do:

- wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- powrotu do rodziny biologicznej z formy pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami biologicznymi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- stabilnego środowiska wychowawczego;
- zapewnienia kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań, przekonań oraz zabawy i wypoczynku;

PODMIOTOWOŚĆ DZIECKA I RODZINY

Dziecko ma prawo do:

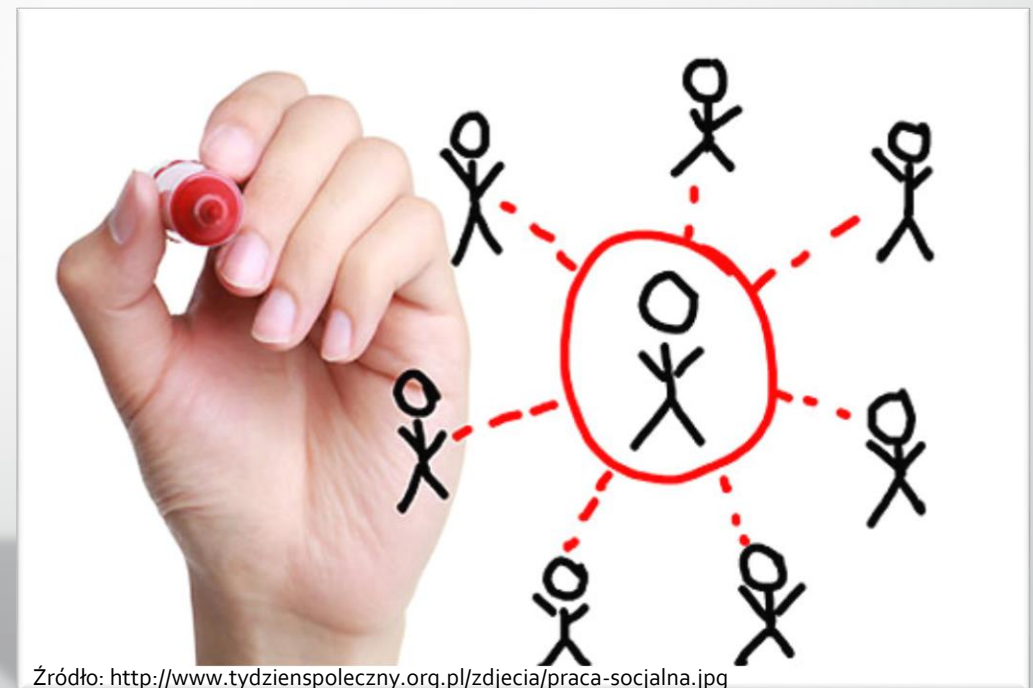
- pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, oraz stosowaniem przemocy wobec dziecka lub drugiego rodzica;
- poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- dostępu do informacji i dotyczących jego pochodzenia.

WSPARCIE RODZINY PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZE POLAGA NA:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

FORMY PRACY Z RODZINĄ

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacja,
- usługi dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńcze i specjalistyczne,
- pomoc prawna, zwłaszcza w zakresie prawa rodzinnego,
- organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń, zapobieganie izolacji rodzin, tzw. „grup wsparcia” lub „grup samopomocowych”.

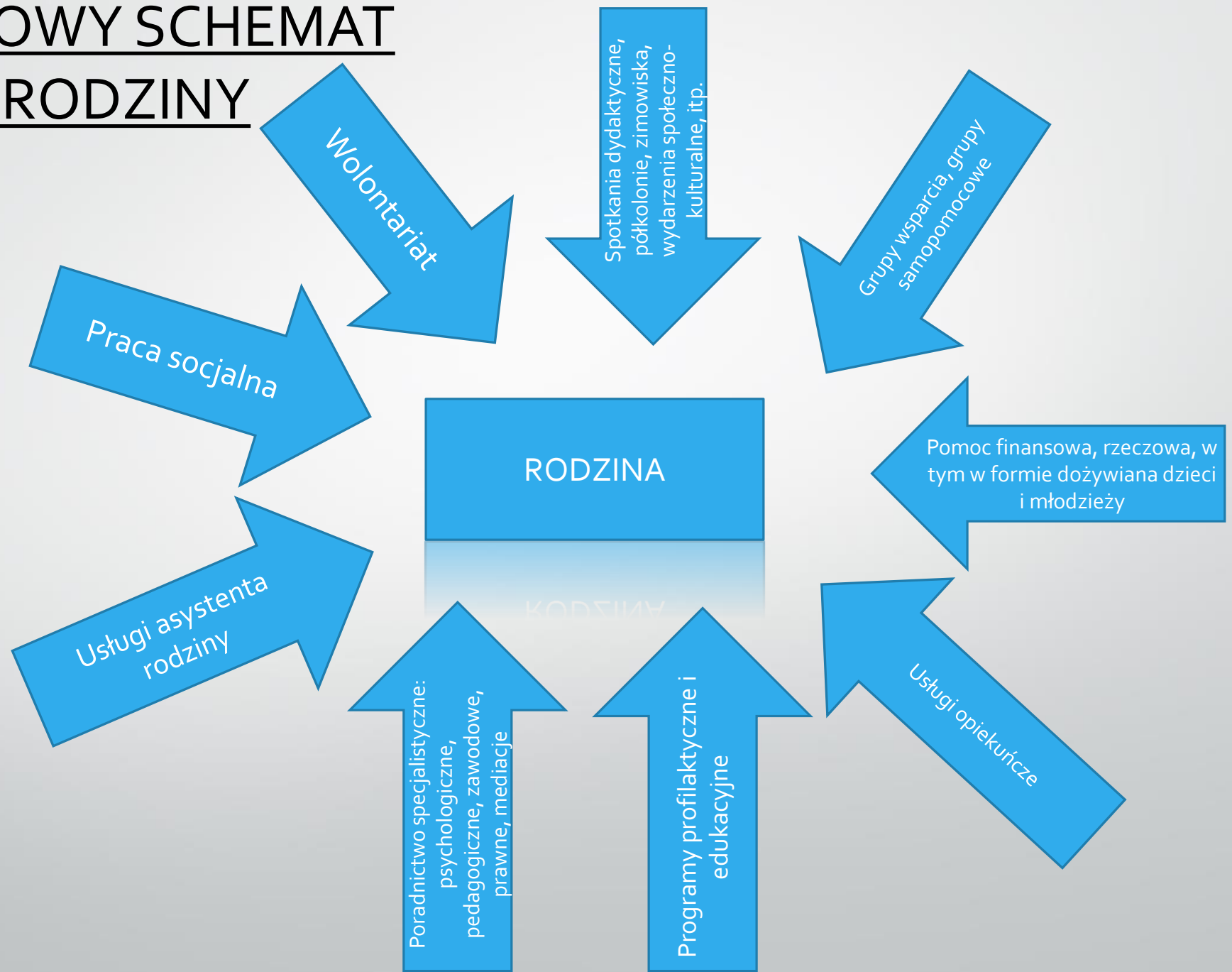

ZASOBY INSTYTUCJONALNE DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE WSPIERANIA RODZINY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Punkt Pomocy Rodzinie- Punkt Interwencji Kryzysowej przy MOPS,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Miejski ,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- Placówki przedszkolne, oświatowe w tym świetlice środowiskowe działające przy Szkole Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej,
- Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury,
- Publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowia,
- Biuro Obsługi Szkół Samorządowych,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia”, w tym Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Fundacja „GAMA”
- Parafie na terenie gminy,
- Komisariat Policji,
- Urząd Pracy,
- Grupa AA „Ostatni dzwonek”.

PRZYKŁADOWY SCHEMAT WSPARCIA RODZINY

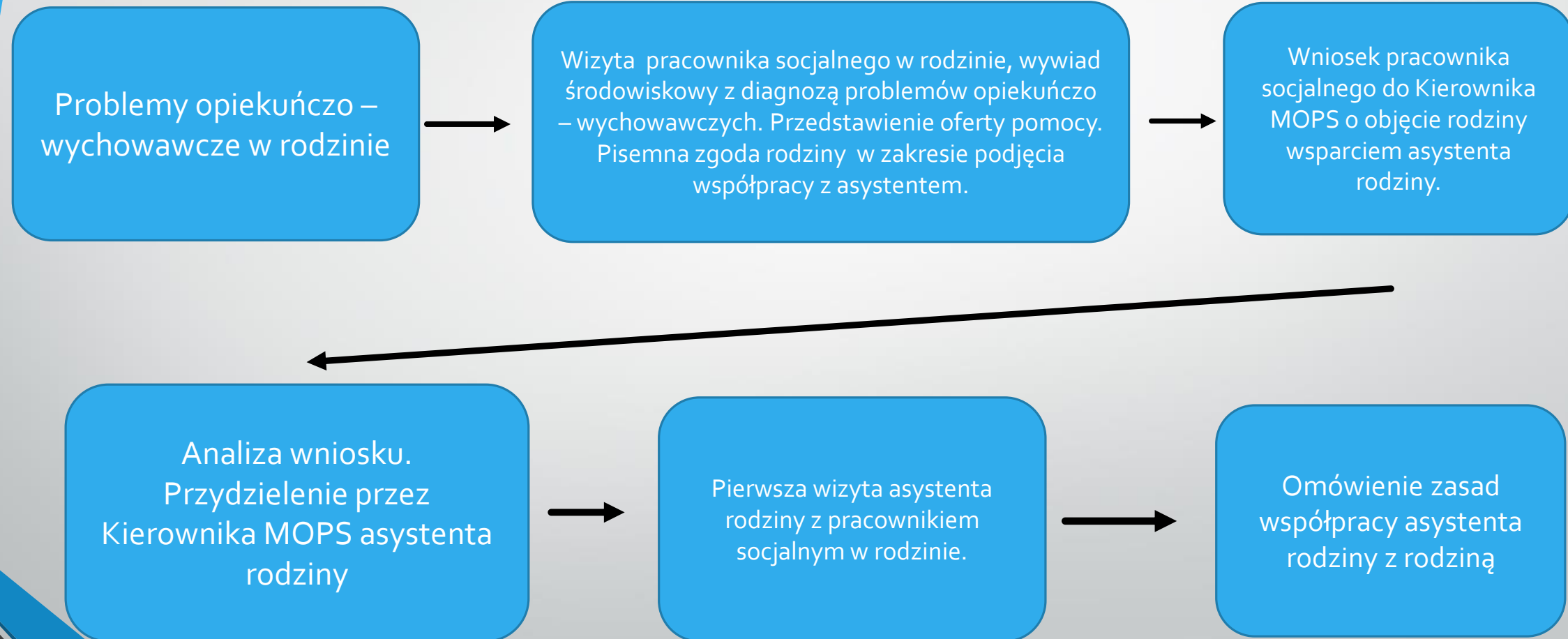
ASYSTENT RODZINY – kim jest?

Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

Termin „asystent” został wyprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej pracy „w” rodzinie, „z” rodziną, „dla rodziny” (na jej rzecz), przy dominowaniu pracy „z rodziną”. Cechami charakterystycznymi asystowania jest indywidualizacja pracy wynikająca z małej liczby odbiorców, dostosowanie do określonych grup beneficjentów i ich realnych potrzeb, dawanie możliwości skierowania do nich dedykowanego wsparcia. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Takie rozumienie asystentury jest bliskie koncepcji budzenia sił ludzkich w Podejściu Skoncentrowanym na Rozwiązaniach.

PRZYDZIELENIE ASYSTENTA RODZINY

ZAKRES DZIAŁAŃ ASYSTENTA RODZINY

1. Diagnoza i ocena analizy sytuacji rodziny.
2. Opracowanie planu pracy z rodziną i pracownikiem socjalnym oraz z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej (w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej).
3. Realizacja działań planu pracy (możliwa modyfikacja planu w sytuacji zmiany sytuacji rodziny i zgłaszanych potrzeb) .
4. Okresowa ocena sytuacji rodziny (nie rzadziej niż co pół roku).
5. Dokonanie analizy środowiska pod kątem tworzenia warunków do możliwości skorzystania z rodziny wspierającej.
6. Zakończenie współpracy z rodziną.
7. Okresowy monitoring rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.

ASYSTENT RODZINY- co robi?

- opracowuje i realizuje plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowuje, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, plan pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udziela pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspiera aktywność społeczną rodzin;
- motywuje członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

ASYSTENT RODZINY- co robi?

- motywuje do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udziela wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzi indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci;
- prowadzi dokumentację dotyczącą pracy z rodziną;
- dokonuje okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitoruje funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządza na wniosek sądu, opinie o rodzinie i jej członkach;
- współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpracuje z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓŁPRACA ASYSTENTA RODZINY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
  - ✓ praca socjalna,
  - ✓ pomoc finansowa, rzeczowa,
  - ✓ usługi opiekuńcze, specjalistyczne opiekuńcze, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - ✓ wsparcie kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, w sytuacji niepowodzeń położniczych,
  - ✓ pomoc w formie rodzin wspierających.

- Punkt Pomocy Rodzinie- Punkt Interwencji Kryzysowej (porady bezpłatne)
  - ✓ porady prawne,
  - ✓ poradnictwo psychologiczne, indywidualne konsultacje psychologiczne,
  - ✓ grupa wsparcia ofiar przemocy w rodzinie.

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓŁPRACA ASYSTENTA RODZINY

- Zespół Interdyscyplinarny
  - ✓ grupy robocze

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓŁPRACA ASYSTENTA RODZINY

- Urząd Miejski
  - ✓ przydzielanie lokali socjalnych, przeprowadzanie drobnych napraw i remontów w lokalach mieszkalnych,
  - ✓ umorzenia i rozłożenia na raty należności podatkowych, czynszowych itp.,
  - ✓ przyznanie dodatku mieszkaniowego i energetycznego,
  - ✓ Karta Dużej Rodziny.

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
  - ✓ wnioski o udzielenie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu.

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓŁPRACA ASYSTENTA RODZINY

- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
- ✓ diagnoza psychologiczna i pedagogiczna dzieci i młodzieży mająca na celu zbadanie przyczyn trudności w uczeniu się lub w zachowaniu, określenie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych,
- ✓ diagnoza i terapia logopedyczna ,
- ✓ opiniowanie i orzekanie,
- ✓ terapia pedagogiczna, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne - to specjalistyczne działania mające na celu niesienie pomocy dzieciom ujawniającym różnego rodzaju nieprawidłowości rozwojowe,
- ✓ terapia psychologiczna – pomoc udzielana rodzinie, dzieciom i młodzieży z zaburzeniami emocji, zachowania, objawów nadpobudliwości psychoruchowej i z innymi problemami,
- ✓ terapia metodą EEG BIOFEEDBACK – mająca na celu zwiększenie skuteczności funkcjonowania mózgu, nieinwazyjna, polega na nauczaniu mózgu samokontroli pracy za pomocą modyfikacji fal mózgowych,
- ✓ zajęcia psychoedukacyjne i socjoterapeutyczne,
- ✓ zajęcia indywidualne stymulujące rozwój dziecka niepełnosprawnego,
- ✓ działania mediacyjne,
- ✓ badania przesiewowe,
- ✓ szkolenia, warsztaty prelekcje dla rodziców i nauczycieli na terenie szkół i przedszkoli na tematy związane z potrzebami klienta,
- ✓ warsztaty „Szkoła dla rodziców”.

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓŁPRACA ASYSTENTA RODZINY

- Placówki przedszkolne, oświatowe w tym pozalekcyjne świetlice środowiskowe przy Szkole Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej
  - ✓ pomoc wychowawcza i opiekuńcza,
  - ✓ zajęcia profilaktyczne,
  - ✓ zajęcia psychoedukacyjne,
  - ✓ wsparcie psychologiczne,
  - ✓ porady dla rodziców.

- Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury
  - ✓ zajęcia edukacyjne, artystyczne dla dzieci i młodzieży,
  - ✓ wydarzenia społeczno- kulturalne.

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓŁPRACA ASYSTENTA RODZINY

- Publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowie
  - ✓ poradnictwo w zakresie przewyciężenia trudności w pielęgnacji dziecka,
  - ✓ możliwość skorzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej, m.in. pomoc psychiatry, psychologa,
  - ✓ wsparcie kobiet w ciąży ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, w sytuacji niepowodzeń położniczych,
- Biuro Obsługi Szkół Samorządowych
  - ✓ pomoc w formie stypendiów uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów.

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓŁPRACA ASYSTENTA RODZINY

- Komisariat Policji
  - ✓ działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy,
  - ✓ pomoc w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia,
  - ✓ zgłoszenia popełnienia lub podejrzenia popełnienia przestępstwa.
- Urząd Pracy
  - ✓ oferty pracy,
  - ✓ podwyższanie kwalifikacji zawodowych, organizowanie kursów.
- Grupa AA „Ostatni Dzwonek”
  - ✓ wsparcie w chorobie alkoholowej.

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

„Postawy rodzicielskie”- zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów

Dwugodzinne spotkanie warsztatowe prowadzone przez zespół asystentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej skierowane do rodzin korzystających z pomocy asystenckiej. Udział w zajęciach opierał się o zasadę dobrowolności.

Celem głównym działania było podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez m.in. dostarczenie informacji w zakresie:

- ✓ kształtowania prawidłowych postaw rodzicielskich,
- ✓ budowania prawidłowej relacji z dzieckiem,

oraz zwiększenie zdolności:

- ✓ wyrażania i kontrolowania emocji,
- ✓ psychospołecznych,
- ✓ aktywności społecznej.

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

cdn. „Postawy rodzicielskie”- zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów

Metody wykorzystane do prowadzenia zajęć:

- ✓ prelekcja,
- ✓ prezentacja filmu,
- ✓ burza mózgów,
- ✓ wypowiedzi na forum,
- ✓ ćwiczenia w grupach,
- ✓ prezentacja multimedialna.

W trakcie zajęć szeroko poruszone/omówione zostały także kwestie związane z budowaniem oczekiwań rodziców wobec dziecka oraz czynniki je warunkujące. Zwrócono także uwagę na czynniki ryzyka związane ze zbyt wygórowanymi lub zaniżonymi oczekiwaniami wobec dziecka.

Uczestnicy wyposażeni zostali także w materiały informacyjne dotyczące postaw rodzicielskich oraz tak zwanego „Dekalogu rodzica”.

Wartością dodaną przeprowadzonych zajęć było wytworzenie się w grupie atmosfery współpracy, zaufania i otwartości.

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

cdn. „Postawy rodzicielskie”- zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów

Materiały:

**MIEJSKI OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ**
w Dobrej, Białostockiej
ul. Solidarności 3
tel. 866 877 244

SCENARIUSZ ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH DLA RODZICÓW
PT.: „ POSTAWY RODZICIELSKIE”

Czas trwania: 2 godz.
Grupa: 6- osobowa
Data przeprowadzenia zajęć edukacyjnych: 07.06.2019r.

Metody pracy:

- prelekcja
- prezentacja filmu
- burza mózgów
- wypowiedzi na forum
- ćwiczenia w grupach
- prezentacja multimedialna

Cel główny:

- podniesienie umiejętności wychowawczych rodziców

Cele szczegółowe:

- podniesienie umiejętności wychowawczych
- budowanie prawidłowej relacji z dzieckiem
- kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich
- podniesienie umiejętności wyrażania uczuć
- podniesienie aktywności społecznej rodzin
- kształtowanie umiejętności psychospołecznych
- kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich

Przebieg spotkania:

1. Przedstawienie się prowadzących.
2. Przedstawienie się uczestników .
3. Omówienie celu spotkania.
4. Obejrzenie filmu „ Children see, children do”- rozmowa dotycząca tematu dzisiejszego spotkania na podstawie filmu.

5. Ćwiczenie 1

Pomyśl o swojej roli rodzica i dokończ dwa zdania:

- a). Rodzic powinien...
- b). Jako rodzic chcę...

Uczestnicy dzielą się na forum grupy zapisanymi treściami, prowadzący zapisuje na dużym arkuszu papieru. Celem ćwiczenia jest pokazanie jakie są przekonania na temat rodzicielstwa i w jakiej mierze rodzice próbują je realizować?

6. Ćwiczenie 2:

Wspomnienie (uczestnicy dobierają się w pary):

Przypomnijcie sobie czasy, gdy byliście dziećmi- bardzo małymi, w wieku szkolnym, nastolatkami, jakimi chcecie. Pomyślcie teraz o takim dorosłym (to nie musi być mama lub tata), z którym w kontakcie było Wam szczególnie dobrze- czuliście, że jesteście bezpieczni, ważni, kochani. Z którym lubiliście spędzać czas, bawić się, rozmawiać itd. Może macie wspomnienia szczególnie miłe. Przypomnijcie sobie, co ten dorosły robił, jak się zachowywał, co sprawiało, że ta relacja była dla Was szczególnie ważna?

Jak już będziecie gotowi to powiedzcie o tym sobie w parze. Następnie uczestnicy na forum grupy dzielą się informacjami o których przed chwilą rozmawiali, prowadzący zapisuje je na tablicy. W ten sposób powstaje lista potrzeb dziecka, jakie ma w stosunku do dorosłego budując z nim dobre, pozostawiające miłe wspomnienia, relacje.

7. Zakończenie: podziękowanie uczestnikom, poproszenie uczestników o wypowiedź co było dla nich ważne podczas spotkania oraz wręczenie uczestnikom materiałów dotyczących postaw rodzicielskich oraz dekalogu rodzica.

Ćwiczenie nr 1- materiały pomocnicze:

1. Rodzic powinien:

- okazywać miłość i czułość
- przytulać, głaskać, całować
- dawać poczucie bezpieczeństwa
- okazywać szacunek (nie upokarzać, nie obgadywać, nie obrażać, nie porównywać dziecka do innych)
- przepraszać, bawić się z dzieckiem
- słuchać dziecko
- wyznaczać reguły i być konsekwentnym
- być stanowczym wobec dziecka
- pozwalać dziecku na okazywanie uczuć
- pozwalać na samodzielność i aktywność dziecka
- uczyć dziecko porządku i dobrych manier
- uczyć odnoszenia się z szacunkiem do innych ludzi

2. Jako rodzic chcę:

- aby moje dziecko dobrze się uczyło
- aby moje dziecko było mądrym i wartościowym człowiekiem
- aby moje dziecko w przyszłości było samodzielne
- aby moje dziecko potrafiło radzić sobie w życiu
- aby moje dziecko grzecznie się zachowywało
- aby moje dziecko wypełniało obowiązki domowe

„ Najpiękniejszym co możesz dać dziecku jest bezwarunkowa miłość, która zbuduje w nim poczucie własnej wartości”- źródło: www.blogojciec.pl

„ Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku. Nie ma dzieci- są ludzie”- Janusz Korczak

Źródło: opracowanie własne

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

cdn. „Postawy rodzicielskie”- zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów

Materiały:

TYP POSTAWY	POSTAWY POZYTYWNE	
	RODZIC	DZIECKO
Akceptacja dziecka	Stara się poznać potrzeby dziecka i zaspokoić je. Daje dziecku do zrozumienia, że jest kochane i cenione. Przyjmuje dziecko takim, jakim ono jest, łącznie z zaletami i wadami, cechami fizycznymi, usposobieniem, możliwościami umysłowymi i trudnościami w niektórych dziedzinach. Jest empatyczny i tolerancyjny, lecz nie bezkrytyczny wobec dziecka i jego zachowań. Nie ukrywa swoich uczuć do dziecka.	Czuje się bezpieczne, zadowolone ze swojego istnienia. Potrafi wyrazić swoje uczucia. Jest pogodny, miły, odważny. Nawiązuje trwałe więzi emocjonalne. Jest przyjacielski, empatyczny i zrównoważony emocjonalnie.
Współdziałanie z dzieckiem	Jest w ciągłej gotowości do uczestnictwa w życiu dziecka, wykazuje zainteresowanie tym, co dziecko robi, jego zabawą, nauką. Angażuje dziecko do zajęć w ramach funkcjonowania rodziny, przydziela zadania adekwatnie do jego możliwości. Jest partnerem. Podąża za dzieckiem i włącza w ważne dla niego chwile. Daje dziecku prawo do wyrażania swoich opinii i decydowania o sprawach bliskich.	Jest ufny, wytrwały w dążeniu do celu. Pokonuje przeszkody i wzmacnia poczucie własnej wartości oraz podnosi samoocenę. Praca i jej efekty daje mu wiele zadowolenia. Jest zdolny do współdziałania i podejmowania zobowiązań. W rodzinie czuje się potrzebny i wartościowy.
Dawanie dziecku rozumnej swobody	Obdarza dziecko, stosownie do jego możliwości, dużą swobodą, wolnością, ograniczoną rozsądnymi wymaganiami i obowiązkami oraz zaufaniem. Utrzymuje swój autorytet i właściwie kieruje dzieckiem.	Jest samodzielne i odpowiedzialne za siebie i własne postępowanie. Z łatwością przystosowuje się do różnych sytuacji społecznych, jest pomysłowy, bystry. Współdziała z rówieśnikami. Podejmuje próby pokonywania trudności.
Uznanie praw dziecka	Obdarza dziecko, stosownie do jego możliwości, dużą swobodą, wolnością, ograniczoną rozsądnymi wymaganiami i obowiązkami oraz zaufaniem. Pozwala dziecku na samodzielne działanie, dając jednocześnie do zrozumienia, że jest za wyniki tego działania odpowiedzialny. Jest cierpliwy i chętnie opiekuje się dzieckiem. Wspólnie z dzieckiem uzgadnia jego prawa i obowiązki. Kieruje dzieckiem wyjaśniając, tłumacząc i sugerując bez narzucania swojej woli i wymuszania określonych zachowań. Szanuje dziecko i jego indywidualne cechy, stawia wymagania zgodnie z możliwościami rozwojowymi dziecka, unika sytuacji wywołujących frustracje. Traktuje dziecko, jako równoprawnego członka rodziny.	Zna swoje ograniczenia, jest świadome samego siebie, wie, czego się od niego oczekuje i stara się te oczekiwania spełnić. Potrafi wyrazić swoją opinię, zna i uznaje prawa innych. Jest samodzielny, solidarny i lojalny.

TYP POSTAWY	POSTAWY NEGATYWNE	
	RODZIC	DZIECKO
Unikająca	Jest obojętny uczuciowo, bierny i uległy. Nie zaspokaja potrzeb emocjonalnych dziecka, Ignoruje dziecko, przebywanie z nim jest dla niego trudne i nie sprawia mu przyjemności. Zaniedbuje je uczuciowo i opiekuńczo, a także pod względem stawianym dziecku wymagań. Jest niekonsekwentny w przestrzeganiu zasad. Wykazuje bez troskę, lekkomyślność, aż do braku odpowiedzialności lub obojętności wobec niebezpieczeństwa grożącego dziecku.	Odczuwa braki w zaspokajaniu potrzeb uczuciowych. Jest niezdolny do nawiązywania trwałych więzi. Jest nieufny i bojaźliwy, konfliktowy w kontaktach z ludźmi. Ma trudności w koncentracji uwagi. Nie jest zdolny do obiektywnych osądów. Nie jest wytrwały w działaniu.
Nadmiernie chroniąca	Jest przesadnie opiekuńczy, pobłażliwy i troskliwy. Utrudnia dziecku samodzielność, często izoluje je od życia w społeczności. Bezkrytyczny w stosunku do dziecka, uważa je za wzór doskonałości, obraz dziecka w jego oczach jest idealistyczny. Ulega dziecku, toleruje jego niewłaściwe zachowania. Zaspokaja jego kaprysy. Pozwala panować nad całą rodziną. Nie docenia możliwości dziecka, chroni je przed wysiłkiem. Rozwiązuje za dziecko trudności, problemy życiowe. Ogranicza swobodę dziecka w imię jego dobra. Jest wścibski. Panicznie boi się o dziecko i rozpieszcza je.	Wykazuje opóźnienie dojrzałości społecznej i emocjonalnej. Jest niesamodzielny, zarozumiały, zbyt pewny siebie, awanturniczy, ma poczucie większej wartości. Jest bierny, a zarazem nieustępliwy. Jest zależny od rodzica. Często wykazuje cechy osobowości infantrylnej.
Odrzucająca	Stwarza dystans uczuciowy. Dominuje nad dzieckiem, otwarcie je krytykuje, nie dopuszcza do głosu, okazuje jawną wrogość. Stosuje surowe kary, ma wobec dziecka represyjne żądania. Czasem postępuje z dzieckiem brutalnie i znęca się nad nim. Jest ono dla niego ciężarem, przeszkodą w spełnianiu osobistych planów i wzbudza jego niechęć. Nie lubi dziecka, zaniedbuje je, często opiekę nad dzieckiem powierza innym osobom bądź instytucjom.	Jest nieposłuszny i agresywny. Rozwój uczuć wyższych jest u niego na niskim poziomie. Wykazuje zachowania antyspołeczne. Jest kłótlivy, gniewny. Czasem bywa niezaradne życiowo, a przy nagłym odrzuceniu może wykazywać zaburzenia nerwicowe.
Nadmiernie wymagająca	Ma względem dziecka wysokie aspiracje. Dominuje nad dzieckiem, stawia mu wygórowane wymagania, zmusza je do dostosowania się do wytworzonego przez siebie wzoru. Ustawicznie stymuluje dziecko do aktywności wypełniając mu cały czas, nie liczy się przy tym z możliwościami dziecka, nie szanuje jego indywidualności ani praw. Ogranicza jego samodzielność, swobodę, narzuca mu swoją wolę – zmusza, stosuje szybywe zasady i kary. Często krytykuje dziecko, gdyż ono nie spełnia jego oczekiwań.	Jest lękliwy i uległy wobec innych. Nie wierzy we własne siły. Podatny na frustracje, żyje pod presją. Jest niepewny, przewrażliwiony. Ma kłopoty z koncentracją uwagi, jest pobudliwy.

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

cdn. „Postawy rodzicielskie”- zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów

Materiały:

ZGODA NA UDZIAŁ W GRUPOWYCH KONSULTACJACH
WYCHOWAWCZYCH

Wyrażam zgodę na udział w grupowych konsultacjach wychowawczych, które odbędą się w dniu..... w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrowie Bl., prowadzonych w formie zajęć rozwijających kompetencje wychowawcze.

.....
Data i czytelny podpis uczestnika

Bibliografia:

1. *Kierunki pracy z rodzicami*, Karasowska A., *Remedium* 1999, nr. 5
2. *Diagnostyka i profilaktyka w teorii i praktyce pedagogicznej*, red. Deptuła M., Bydgoszcz 2006
3. *Postawy rodzicielskie*, Ziemska M., Warszawa 2009
4. *Postawy rodzicielskie matki i ojca a lęk jako stan i lęk jako cecha u młodych dorosłych*, Jankowska M., Fides et Ratio, Poznań 2004
5. Dekalog rodzica: http://www.sp2myslowice.pl/dekalog_rodzica.pdf
6. Film pt. "Children see, children do":
<https://www.youtube.com/watch?v=5JrtpCM4yMM>
7. Oczekiwania rodziców wobec dziecka:
<https://www.paraafia.brat.pl/pliki/katecheza/oczekiwania-rodzicow.pdf>

Wzór zgody na udział w grupowych konsultacjach wychowawczych

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

cdn. „Postawy rodzicielskie”- zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów

Materiały:

„Dziecko ma prawo być sobą.
Ma prawo do popełniania
błędów. Ma prawo do
posiadania własnego zdania.
Ma prawo do szacunku. *Nie ma
dzieci – są ludzie.*”

Janusz Korczak

*„Najpiękniejszym co możesz dać
dziecku jest bezwarunkowa miłość,
która zbuduje w nim poczucie
własnej wartości”*

Kamil Nowak- www.blogojciec.pl

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

cdn. ***„Postawy rodzicielskie”- zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów***

Prezentacja multimedialna
w załączonym pliku

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

„Szkola dla rodziców i wychowawców” – certyfikowane warsztaty zorganizowane w oparciu o porozumienie o współpracy partnerskiej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Dąbrowie Białostockiej w zakresie poprawy kompetencji wychowawczych rodziców z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze.

Dziesięciogodzinne warsztaty miały na celu wsparcie rodziców i wychowawców w kontaktach z dziećmi i młodzieżą poprzez:

- ✓ kształtowanie umiejętności porozumiewania się,
- ✓ refleksji nad prezentowaną postawą wychowawczą,
- ✓ wymianę informacji i doświadczeń.

Treści warsztatów sprzyjały pogłębianiu prawidłowych relacji i wzajemnej bliskości. Stanowiły także podłoże dialogu opartego na wzajemnym szacunku.

Podniesienie kompetencji uczestników warsztatów miało także na celu kształtowanie umiejętności zapobiegania niepożądanym zachowaniom dzieci i młodzieży oraz zwiększenia umiejętności radzenia sobie z nimi w sytuacji ich wystąpienia.

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

cdn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców” – certyfikowane warsztaty

„Szkoła dla rodziców i wychowawców” to program, który stwarza możliwość nabycia umiejętności budowania prawidłowych relacji z dzieckiem. Odpowiada na pytania:

- ✓ dlaczego należy wytyczać granice,
- ✓ jak pomóc dziecku, by radziło sobie z uczuciami,
- ✓ jak być dobrym słuchaczem swojego dziecka,
- ✓ jak rozmawiać, aby zachęcać do współpracy,
- ✓ czym można zastąpić karanie,
- ✓ jak uczyć samodzielności,
- ✓ czy konflikt może być bodźcem do rozwoju,
- ✓ jak uwalniać dziecko od grania określonych ról,
- ✓ jak chwalić.

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

„Szkoła dla rodziców i wychowawców” – certyfikowane warsztaty

Materiały:

POROZUMIENIE O WSPÓLPRACY PARTNERSKIEJ
Nr .....

przy realizacji Zadania pod nazwą - warsztaty edukacyjne pt. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”
zawarte w dniu ..... roku w .....
pomiędzy: .....
reprezentowanym przez .....

zwanym dalej .....

a .....
reprezentowanym przez .....
zwanym dalej .....

§ 1
Przedmiot Porozumienia

1. Przedmiotem niniejszego Porozumienia jest uregulowanie wzajemnych praw i obowiązków Stron, w związku z realizacją warsztatów edukacyjnych pt. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”, zwanego dalej „Zadaniem”. Porozumienie określa zasady funkcjonowania współpracy między Stronami przy realizacji Zadania.
2. Strony stwierdzają zgodnie, że Partnerstwo związane zostało w celu realizacji Zadania.
3. Strony stwierdzają zgodnie, że Partnerstwo związane zostało na okres od dnia zawarcia niniejszego Porozumienia do dnia ..... roku.

§ 2
Warunki Porozumienia

Porozumienie zawierane jest w związku z realizacją przez Strony zadań statutowych w celu poprawy kompetencji wychowawczych rodziców z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze z terenu miasta i gminy .....

§ 3
Obowiązki i uprawnienia Stron

1. Na mocy niniejszego Porozumienia Strony zobowiązują się do współpracy przy realizacji i osiaganiu celów Zadania, w szczególności poprawy kompetencji wychowawczych rodziców z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze z terenu miasta i gminy .....

2. .... zobowiązuje się do wykonania następujących działań:
1) nieodpłatnego przeprowadzenia na terenie siedziby ..... warsztatów edukacyjnych pt. „Szkoła dla rodziców i wychowawców” w wymiarze 10 godzin zegarowych w okresie od dnia ..... roku do dnia ..... roku przez wykwalifikowaną kadrę, posiadającą umiejętności i kompetencje w zakresie prawidłowego przeprowadzenia Zadania dla 10 osób wskazanych przez .....

Ze strony ..... osobą do kontaktów w sprawie realizacji Zadania jest
Pani/Pan .....

3. .... zobowiązuje się do wykonania następujących działań:

1

1) Rekrutacji 10 osób do udziału w Zadaniu z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze z terenu miasta i gminy .....
2) Przekazaniu ..... w terminie do dnia ..... roku listy osób zakwalifikowanych przez ..... do udziału w Zadaniu, zawierającej dane: imię, nazwisko.
3) Czuwaniu nad frekwencją osób w czasie realizacji Zadania oraz podejmowania działań zapobiegawczych i mobilizujących w sytuacji problemów z nią związanych.

Ze strony Partnera osobą do kontaktów w sprawie realizacji Zadania jest
Pani/Pan .....

§ 4
Sprawozdawczość, monitoring i kontrola

1. Po zakończeniu realizacji Zadania, ... zobowiązana jest do przekazania ..... pisemnej informacji na temat realizacji Zadania oraz jego efektów.
2. Strony niniejszego Porozumienia zobowiązują się, każdy w ramach posiadanych kompetencji do bieżącego monitorowania prawidłowości jego realizacji.

§ 5
Postanowienia końcowe

1. Wszelkie zmiany niniejszego Porozumienia wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.
2. Porozumienie może zostać wypowiedziane przez każdą ze Stron przed jego zakończeniem w przypadku wystąpienia sytuacji uniemożliwiających Stronom jego realizację.
3. Strony Porozumienia nie mogą przenosić na inne podmioty praw i obowiązków z niego wynikających.
4. Strony będą dążyły do polubownego rozwiązywania sporów powstałych w związku z realizacją niniejszego Porozumienia.
5. Porozumienie zostało sporządzone w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze Stron.

.....

.....

2

Wzór porozumienia o współpracy partnerskiej

DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE W OFERCIE POMOCY

„Szkoła dla rodziców i wychowawców” – certyfikowane warsztaty

Materiały:

ZGODA NA PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH

Oświadczam, iż na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a RODO wyrażam zgodę na przekazanie moich danych osobowych (tj. imienia i nazwiska) przez ..... w ..... w celu udziału w warsztatach edukacyjnych pt.: „Szkoła dla rodziców i wychowawców” w okresie do dnia ..... roku.

.....
(miejscowość i data)

.....
(Czytelny podpis osoby, której dane dotyczą)

Wzór zgody na przetwarzanie danych osobowych

**HARMONOGRAM
warsztatów „SZKOŁA DLA RODZICÓW I WYCHOWAWCÓW”
wynikających z porozumienia
Nr ..... z dnia ..... roku**

Miejsce warsztatów:
.....

Data	Godziny	Data	Godziny

Otrzymałam/em dnia: ..... i zobowiązuje się do udziału w warsztatach zgodnie z harmonogramem.

.....
(czytelny podpis)

Wzór harmonogramu warsztatów „Szkoła dla rodziców i wychowawców”

*„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz.
Jeśli nie wie – wytłumacz. Jeśli nie może –
pomóż.”*

J. Korczak

Z myślą o najmłodszych na terenie Ośrodka urządzony został skromny kącik przyjazny dziecku. Tu nasi milusińscy mogą wykazać się kreatywnością podczas gdy ich opiekunowie pochłonięci są sprawami urzędowymi.

Źródło: archiwum własne

Dokumentacja prowadzona przez asystenta rodziny

ZGODA NA PODJĘCIE WSPÓŁPRACY RODZINY Z ASYSTENTEM
ASYSTENT RODZINY – dok. 001 – adres zamieszkania

nazwisko rodziny	
imiona dorosłych członków rodziny	adres do korespondencji

Zgodnie z Art. 8.3 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(Dz. U. z 2019 r. Nr 149, poz. 1111 z późn. zm.)
„Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.”

WYRAŻAMY ZGODĘ **NIE WYRAŻAMY ZGODY** na
wspieranie naszej RODZINY przez ASYSTENTA RODZINY
w celu przezwyciężenia trudności
w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
*) Niepotrzebne skreślić podwójną linią

DATA PODPISANIA DOKUMENTU: _____

PODPISY DOROSŁYCH CZŁONKÓW RODZINY:		
imię i nazwisko	seria i numer dowodu osobistego	czytelny podpis

DOKUMENT PODPISANY ZOSTAŁ W OBECNOŚCI:		
imię i nazwisko	stanowisko, numer legitymacji służbowej	czytelny podpis

Protokół z wejścia do rodziny

Rodzina: .....

Adres: .....

Asystent rodziny: .....

Data: .....

Data	Działanie

.....
(podpis asystenta rodziny)

.....
(podpis rodziny)

Dokumentacja prowadzona przez asystenta rodziny

MOPS.PR.450.

PLAN PRACY Z RODZINĄ

RODZINA:

ADRES ZAMIESZKANIA:

DATA SPORZĄDZENIA:

DATA PRZYDZIELENIA ASYSTENTA RODZINY:

ASYSTENT RODZINY:

Priorytetowy problem do rozwiązania :

Cel główny:

Cele szczegółowe:

Strefa opiekuńczo- wychowawcza oraz psychologiczna

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodziny:

Zasoby i możliwości rodziny:

Ograniczenia rodziny utrudniające rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej:

Zakres działań:	Przewidywane efekty:	Osoba odpowiedzialna za wykonanie działania:	Termin realizacji:	Współpraca ze specjalistami/instytucjami:

Plan pracy opracowano we współpracy z członkami oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym, oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej:

Podpis rodziny:

Podpis asystenta rodziny:

Podpis pracownika socjalnego:

Podpis koordynatora
Rodzinnej pieczy zastępczej:

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ!

Opracowanie:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej
asystenci rodziny:
Joanna Bagieńska
Magdalena Boguszewska
Sylwia Matuszewska
Wsparcie merytoryczne: Agnieszka Poważa Kierownik MOPS